

 [instagram.com/publikpraktikum](https://www.instagram.com/publikpraktikum)

 facebook.com/publikpraktikum

www.publikpraktikum.rs

Naslov originala:

Cassandra Clare

QUEEN OF AIR AND DARKNESS

Text copyright © 2018 by Cassandra Claire, LLC

All rights reserved.

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2021

ZA IZDAVAČA:

Marko Sabovljević

UREDNIK:

Marina Sabovljević

PREVODILAC:

Miroslav Bašić Palković

LEKTURA I KOREKTURA:

Milica Rakić

DIZAJN KORICE:

Siniša Subotić

ŠTAMPA:

Alpha print, Zemun

TIRAŽ:

1000

IZDAVAČ:

Publik praktikum

Dobrovoljačka 10/I, Zemun

office@publikpraktikum.rs

011/4202 544; 011/4202 545

GODINA IZDANJA:

2021

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

SAGA MRAČNE VEŠTINE
K N J I G A T R E Ć A

Kraljica vazduha i mraka

K A S A N D R A K L E R

Za Saru.

Zna ona i sama šta je uradila.

Gle, podigla je smrt svoj tron
U čudnom gradu jer se on
Na zapadu daleko skri,
Gde su bolji i gori i dobri su zli
Svoj večni spokoj našli svi.
Svetišta, kule, palate dične
(Načete kule što se ne ruše!)
Ničemu našem nisu slične.
Ukrug, bez vetra da nad njom puše,
Beznadno posve ispod svoda
Turobna svuda leži voda.

Ni zraka s neba svetog ne pada
U dugu noćnu tminu tog grada;
Al sjaj se kroz to bledo more
Vije uz kule tiho gore,
Lije uz tornje što ukras tvore,
Uz kupole – dvorane – stube –
Hram – vavilonske zidine grube –
Uz senice što mrak ih krije
Gde isklesan se bršljan vije,
Uz mnogi, mnogi žrtvenik svet
Na čijem frizu vidi se splet
Lira i loze, ljubičica cvet.

Beznadno posve, ispod svoda
Turobna svuda leži voda.
Ljube se sene uz kulu svaku
Kao da sve to visi u zraku,
Dok s gordog gradskog tornja, gde seda
Smrt sve to gigantski gleda.

Rake što zjape, hramovi ini
S vodom su sjajnom tu u razini,
Al niti dijamante što siju
U zenicama idola svijju,
Ni mrtvace pune dragulja
Val tu ne dira, nit ljuđa;
Nije mreškanjem, vaj, takla
Voda pustoš toga stakla –
Da sretnije more bije
Vetra znaka tamo nije,
Nit znaka da vetri mute
Mora što jezivije čute.

Ali, gle, evo drhti zrak!
To val je – kretnje neke znak!
Kao da kule, da se k tlima
Ulegnu, rinu slaba plima,
Kao da krhki vrh im vreba
Prazninu usred mutnog neba.
Rujniji vali sad se liju –
Sati sve tiše, dublje biju –
I kad uz nezemaljski krik,
Niže i niže padne taj grad,
Pakao će, dižuć s trona lik,
Naklonit mu se tad.

Edgar Alan Po, „Grad u moru”
(Nakladni zavod matice hrvatske, 1986.)

PRVI DEO

Bez žalosti

„Kako u zemlji vila,
smrtnici ne osećaju žalost, tako ne osećaju ni radost.”

– Vilinska izreka

I

SMRT GLEDA

Krvi je bilo na podijumu većnice, krvi je bilo na stepenicama, krvi je bilo po zidovima i po podu i po razbijenim ostacima Smrtonosnog mača. Ema će je se kasnije sećati kao neke vrste crvene izmaglice. Deo neke pesme neprekidno joj je sevao kroz glavu, neki stihovi u kojima pesnik kaže da nije ni zamišljao da ljudi imaju toliko krvi u sebi.

Ljudi često kažu da zgranutost ume da ublaži strašne udarce, ali Emi se udarac nije činio ublažen. Mogla je sve i da čuje i da vidi: većnicu punu stražara. Vriske. Pokušala je da se probije do Džulijana. Stražari su se stuštili pred nju poput talasa. Čula je i neku drugu dreku: „*Ema Karsters je razbila Smrtonosni mač! Uništila je Instrument smrti! Uhapsite je!*”

Nije je bilo briga šta će uraditi s njom; morala je samo nekako da dopre do Džulijana. I dalje je sedeo na podu s Livi u naručju, opirući se svim pokušajima stražara da uzmu njeno mrtvo telo od njega.

„Puštajte me”, rekla je. „Ja sam mu *parabatai*, puštajte me!”

„Predaj mač.” Bio je to glas Većnice. „Daj mi Kortanu, Ema, i onda možeš da pomogneš Džulijanu.”

Zinuvši, zatečena, osetila je krv u ustima. Ugledala je Aleka kako kleči na podijumu kraj očevoг tela. Dvorana se pretvorila u splet uskomešanih prilika; Ema je među njima ugledala i Marka kako iznosi onesvešćenog Tibija iz dvorane, laktajući se usput s ostalim Nefilimima. Nikada ga nije videla toliko turobnog. Kit je bio uz njega; ali gde je bila Dru? Tu... sama na podu; ne, Dijana je bila uz nju, grlila je i plakala, a tu je bila i Helena, koja je pokušavala da se progura do podijuma.

Ema je odstupila i zamalo pala. Drveni pod bio je klizav od krvi. Većnica Džia Penhalou i dalje je stajala pred njom, dok je pružala slabašne ruke ka Kortani. Kortana. Taj mač je bio deo Emine porodice i deo njenih sećanja otkad zna za sebe. Još se sećala kako joj je Džulijan spustio taj mač preko ruku nakon što su joj roditelji umrli, kako ga je privila uz sebe kao dete, ne mareći za duboke posekotine koje joj je sečivo ostavilo na rukama.

Džia je tražila da joj preda deo sebe same.

Ali Džulijan je bio tamo, sam, skrušen od boli, natopljen krvlju. A on je ipak predstavljao veći deo nje od Kortane. Ema je predala mač; kad su joj ga

istrgli iz stiska, čitavo joj se telo zgrčilo. Skoro da je začula kako Kortana vrišti što se rastavlja od nje.

„Idi”, rekla je Džia. Ema je čula i druge glasove, uključujući i zvonki glas Horacija Dirborna kako zahteva da je zaustave, da mora da odgovara za uništenje Smrtonosnog mača i nestanak Anabel Blektorn. Džia je vikala na stražare, naređujući im da isprate sve iz dvorane: nije to bilo ni vreme ni mesto za osvetu, već za tugu – Anabel će već nekako pronaći – *povucite se dostojanstveno, Horacije, ili će vas sprovesti napolje, nije sada trenutak za...* Alina je pomagala Dru i Dijani da ustanu i da napuste odaju...

Ema se srušila na kolena kraj Džulijana. Metalnog mirisa krvi bilo je svuda unaokolo. Livi se pretvorila u mlitavu priliku u njegovom naručju, koža joj je poprimila boju obranog mleka. Više je nije dozivao da mu se vrati, samo ju je ljuljuškao poput deteta, spustivši bradu povrh njene glave.

„Džuls”, šapnula je Ema, ali joj je ta reč ostavila gorak ukus na jeziku: tako ga je zvala kad su bili mali, a on je sada bio odrasla osoba, ucveljeni roditelj. Livi mu nije bila samo sestra. Godinama ju je odgajao kao ćerku. „Džulijane.” Dodirnula je njegov hladan obraz, pa potom i Livin još hladniji. „Džulijane, ljubavi, molim te, dopusti mi da ti pomognem...”

Lagano je podigao glavu. Izgledao je kao da je neko prosuo po njemu kofu punu krvi. Prekrila mu je grudi, vrat, poprskala mu bradu i obraze. „Ema.” Glas mu je bio tiši od šapata. „Ema. Tolike sam samo iracee iscrtao...”

Livi je, međutim, već bila mrtva kad se srušila na drveni podijum. Čak i pre nego što ju je Džulijan uzeo u naručje. Nikakva joj runa, nikakav irace, ne bi više pomogao.

„Džuls!” Helena se konačno probila kroz stražare; odmah se bacila kraj Eme i Džulijana, ne hajući za krv. Ema je obamrlo gledala kako Helena pažljivo sklanja parče Smrtonosnog mača s Livinog tela i spušta ga na pod. Ruke su joj ostale krvave. Usana pobeleh od tuge, zagrlila je i Džulijana i Livi, tiho ih tešeći.

Prostorija se ubrzano praznila oko njih. Magnus je u međuvremenu ušao i sada im je usporeno prilazio, potpuno bled. Dugi niz Tihe braće išao je za njim. Popeo se na podijum, te Alek ustade i baci mu se u naručje. Ostali su tako ćutke zagrljeni, dok četiri Brata nisu čučnula da podignu telo Roberta Lajtvuda. Ruke su mu već bile prekrštene preko grudi, oči pažljivo sklopljene. Tiho prošaptane reči „*ave atque vale*, Roberte Lajtvude” odjekivale su za njim dok su mu Braća odnosila telo iz prostorije.

Većnica im je prišla. Uz sebe je imala i stražare. Tiha braća su lebdela iza njih poput utvara, poput izmaglice boje pergamenta.

„Moraš je pustiti, Džuls”, rekla je Helena najnežnijim glasom. „Moraju da je odnesu u Tihograd.”

Džulijan je pogledao Emu. Oči su mu bile mutne poput zimskog neba, ali je ipak protumačila pogled u njima. „Preпустите njemu da to uradi”, rekla je Ema. „Džulijan želi da on bude poslednja osoba koja će poneti Livi.”

Helena pomilova brata po kosi i poljubi ga u čelo pre nego što će ustati. „Džia, molim vas”, rekla je.

Većnica je samo klimnula glavom. Džulijan polako ustade, stežući Livi uz sebe. A onda je krenuo ka stepenicama koje su vodile dole sa podijuma prema stepenicama, s Helenom kraj sebe i Tihom braćom za petama, ali kada je Ema i sama ustala, Džia je ispružila ruku da je zadrži.

„Samo porodica, Ema”, rekla je.

Ali ja im jesam porodica. Pustite me s njima. Pustite me s Livi, vrisnula je u sebi, ali joj usta ipak ostadoše čvrsto zatvorena: nije imala srca da na opštu

užasnutost svih prisutnih dodaje još i svoju tugu. A pravila Tihograda jesu bila nepromenjiva. Zakon je težak, ali je opet zakon.

Mala povorka je krenula ka vratima. Kohorta je već izašla, ali je ostalo još nekoliko stražara i drugih Senolovaca u prostoriji: ispraćeni su tihim rečima izgovorenima u jedan glas – „Zdravo i zbogom, Livija Blektorn”.

Većnica se okrenula, sevajući Kortanom u ruci, i sišla stepenicama do Aline koja je pogledom ispratila kako odnose Livi. Emu iznova obuze jeza, jeza iz same dubine kostiju. Nikada se nije osećala toliko sama – Džulijan se udaljavao od nje, za ostale Blektornove činilo joj se da su milion milja daleko poput dalekih zvezda, te je poželeva svoje roditelje žestinom toliko bolnom da je bila gotovo ponižavajuća, poželeva i Džema i Kortanu ponovo u svojim rukama, poželeva da zaboravi sliku Livi kako krvari i umire, skršena poput polomljene lutke u trenutku kada je prozor većnice prasnuo i kada je prepolovljena kruna odnela Anabel – da li je to uopšte video bilo ko osim nje?

„Ema.” Nećije je ruke obaviše, prepoznatljive, nežne ruke, pa je podigoše na noge. To ju je Kristina očito sačekala u svom tom metežu, to se ona tvrdo-glavo zadržala u dvorani iako su stražari vikali da svi moraju da izađu, zadržala se da bi ostala uz Emu. „Ema, hajde sa mnom, ne možeš tu da ostaneš. Ja ću se pobrinuti za tebe. Znam kuda ćemo. Ema. Korasoncita. Hajde sa mnom.”

Ema je dopustila Kristini da je povuče s poda. Magnus i Alek upravo su krenuli prema njima, Alek stegnutog lica i crvenih očiju. Držeći Kristinu za ruku, Ema se zagledala po dvorani koja je sada izgledala kao neko sasvim drugo mesto od onog od pre nekoliko sati kada su stigli. Možda zato što je sunce tada još bilo visoko na nebu, pomislila je, tek donekle slušajući kako Magnus i Alek govore Kristini da odvede Emu u kuću koja je bila odabrana za Blektornove. Možda zato što se u prostoriji smračilo, pa su se senke u uglovima zgusnule, kao bojom nanešene.

Ili možda zato što se sada sve promenilo. Možda zato što nikada ništa više neće biti isto.

„Dru?” Helena je nežno pokucala na vrata sobe. „Dru, mogu li da popričam s tobom?”

Doduše, nije baš bila sasvim sigurna da je to Druzilina soba. Kuću kraj kanala odmah do doma Većnice u ulici Prinsvoter, pripremili su za Blektornove još pre sastanka, pošto su svi pretpostavljali da će provesti nekoliko noći u Idrisu. Dijana ju je još ranije pokazala Heleni i Alini, a Heleni se dopao lagani dodir Dijaninih brižnih ruku, vidljiv svuda oko njih: u kuhinji je bilo cveća, na vratima soba bila su zalepljena imena – ona s dva uzana kreveta bila je za blizance, a ona za Tavija bila je puna knjiga i igračaka koje je Dijana donela iz sopstvenog stana iznad prodavnice oružja.

Helena je zastala ispred sobice s cvetnim tapetama. „Možda za Dru?” pitala je. „Baš je lepa.”

Dijana ju je zbunjeno pogledala. „Oh, Dru nije takva”, rekla je. „Možda da tapete imaju na sebi šišmiše ili kosture.”

Helena se na to bolno trгла.

Alina ju je uhvatila za ruku. „Ne brini”, šapnula je. „Sve ćeš ih iznova upoznati.” Poljubila ju je u obraz. „Šta je to za tebe.”

Možda bi zaista tako i bilo, pomislila je Helena, zureći u vrata s papirićem na kojem je pisalo Druzila. Možda i bi, da je sve prošlo kako treba. Tuga joj oštro stegnu grudi – osećala se onako kako je pretpostavljala da bi se riba osećala

kada se zakači za udicu, pa se izvrće i okreće ne bi li se otarasila šiljka bolno zarivenog kroz meso.

Pamtila je takav bol još od očeve smrti, kada joj je jedino misao da ima porodicu o kojoj treba da se brine, da treba da se stara o deci, pomogla da neka-ko izdrži. I sada je pokušavala da uradi isto to, ali bilo je sasvim jasno da se deca – ako ih uopšte može tako nazvati; jedino je Tavi još zaista bio dete, a on je sada bio u Istražiteljevoj kući, pa je, na svu sreću, izbegao onu strahotu u većnici – osećaju nelagodno u njenoj blizini. Kao da je stranac.

Zbog čega joj je bol sada još oštrije stegla grudi. Poželela je Alinu uz sebe, ali Alina je otišla da provede nekoliko sati sa svojim roditeljima.

„Dru”, rekla je Helena ponovo, i jače pokucala. „Pusti me, molim te, unutra.”

Vrata se toliko naglo otvoriše, da je Helena morala da trgne ruku kako ne bi slučajno udarila Dru u rame. Sestra se našla pred njom, sevajući pogledom u crnoj odeći sa sastanka koja joj nije dobro stajala, jer je bila previše tesna oko struka i grudi. Oči su joj se toliko crvenile da je izgledalo kao da je razmazala skerletnu senku za oči po kapcima.

„Znam da možda hoćeš da budeš sama”, rekla je Helena. „Ali moram da proverim da li...”

„Sam dobro?” pitala je Dru možda malo preoštro. Bilo je jasno šta joj poručuje: *kako bih ikako mogla da budem dobro?*

„Da li se nekako držiš.”

Dru je načas skrenula pogled; usne joj, čvrsto stegnute, zadrhtaše. Helena je prosto žudela da zgrabi mlađu sestru i zagrli je, da je uteši kao što je radila pre mnogo godina kada je Dru još bila svoeglavo detence. „Najviše me zanima kako je Tibi.”

„Spava”, rekla je Helena. „Tiha braća dala su mu neki uspavljujući napitak, Mark bdi kraj njega. Hoćeš li i ti kod njih?”

„Ne zn...” Dru je počela da se koleba, a Helena je zažalila što ne može da smisli nešto utešno što bi mogla da joj kaže o Tibiju. I sama je strahovala šta će biti kad se probudi. U većnici se onesvestio, pa ga je Mark odneo do Braće koja su se već pojavila u Gardu. Pregledali su ga u sablasnoj tišini i ustanovili da je fizički zdrav, ali da će mu ipak dati travke koje će ga uspavati. Da um ponekada zna kada treba da se isključi da bi pripremio sebe za isceljenje. Helena, doduše, nije znala kako bi noć sna, ili čak i cela godina, mogla da pripremi Tibija za gubitak sestre blizakinje.

„Hoću Džulsa”, rekla je Dru naposletku. „Da li je tu?”

„Nije”, rekla je Helena. „Još je sa Livi. U Tihogradu.” Došlo joj je da joj kaže da će se svakog trenutka vratiti – Alina je rekla da je obred polaganja nekoga u Tihograd uoči priprema za kremiranje kratak – ali nije htela da joj govori ništa za šta bi se moglo ispostaviti da nije istina.

„A Ema?” Dru je zvučala učtivo, ali jasno: *hoću one koje znam, ne tebe.*

„Odoh da je potražim”, rekla je Helena.

Samo što se okrenula od Druzilinih vrata, a već je začula kako se zatvaraju za njom uz tiho, ali odlučno škljocanje. Trepnula je da odagna suze i... ugle-
dala Marka kako stoji u hodniku nekoliko koraka dalje. Toliko joj se nečujno približio da ga uopšte nije ni čula. U ruci je držao neko zgužvano parče papi-
ra koje je ličilo na vatrenu poruku.

„Helena”, rekao je. Glas mu je zazvučao grubo. Da li će, nakon toliko godi-
na u Hajci, tugovati kao što vile tuguju? Izgledao joj je razbarušeno, iznure-
no: ispod očiju mu se pojavilo nekoliko sasvim ljudskih bora, kao i na ivicama

usana. „Tibi nije sam... Dijana i Kit su s njim, a ionako još spava. Hteo sam da popričam s tobom.”

„Moram po Emu”, rekla je Helena. „Potrebna je Druzili.”

„Njena soba je isto ovde; svratićemo do nje pre nego što krenemo”, rekao je Mark, pokazujući joj kraj hodnika. Kuća je bila obložena drvetom boje meda koja se toplo prelivala na odsjaju kamen-runu; ovo bi još i bilo neko veoma lepo mesto bilo kog drugog dana sem ovog.

„Pre nego što krenemo?” pitala je Helena zbunjeno.

„Dobio sam poruku od Magnusa i Aleka iz Istražiteljeve kuće. Moram po Tavija da mu kažem da nam je sestra mrtva.” Mark joj je pružio ruku, bolno zgrčenog lica. „Molim te, Helena. Hajde sa mnom.”

Dijana je kao mlađa posetila neki muzej u Londonu u kojem je glavna atrakcija bila voštana Uspavana lepotica. Koža joj je bila bleđa, grudi su joj se nadimale i spuštale dok je „disala” uz pomoć malenog motora skrivenog u telu.

Nešto ju je kod Tibijeve nepomičnosti i bledila podsetilo sada na tu devojku od voska. Ležao je na krevetu, dopola pokriven ćebadima, i jedino su mu se grudi pomerale dok je disao. Ruke su mu mlitavo bile raširene kraj tela; Dijana je prosto žudela da mu prste opet vidi u pokretu kako čačkaju jednu od Džulijanovih rukotvorina ili žicu slušalica.

„Hoće li biti dobro?” Kit joj se obratio polušapatom. Soba je bila oblepljena veselim žutim tapetama, oba kreveta bila su prekrivena platnenim pokrivačima. Kit je mogao da sedne i na prazan krevet koji je bio namenjen Livi, ali ipak nije to uradio. Sedeo je u ćošku sobe, oslonjen leđima o zid, s nogama skupljenim uz grudi. Zurio je u Tibija.

Dijana je opipala Tibiju čelo: bilo je hladno. Čitavo telo joj je utrnilo. „Dobro je, Kite”, rekla je. Povukla je pokrivač preko Tibija koji se promeškoltio, mrmļajući, i zbacio ga sa sebe. Prozori su bili otvoreni jer su mislili da bi mu malo vazduha više prijalo, ali je Dijana sada otišla da ih zatvori. Majka joj je oduvek bila opsednuta mislju da je prehlada nešto najgore što nekome može da se desi, a mi očigledno nikada ne zaboravljamo šta su nam roditelji govorili.

Kroz prozore se nazirao grad, oivičen ranim sutonom i tek izašlim mesecom. U glavi joj se pojavila prilika na konju koja jaše nebeskim prostranstvima. Zapitala se da li je Gvin saznao za popodnevu dešavanja, ili će morati da mu pošalje poruku. I šta bi on uradio ili rekao kada bi je primio? Jednom je već dolazio kod nje kada su se Livi, Tibi i Kit našli u opasnosti, ali tada ga je Mark bio pozvao. Još uvek nije bila sigurna da li je to uradio zato što mu je zaista bilo stalo do dece, ili je prosto otplaćivao dug.

Ruka joj je zastala na prozorskoj zavesi. Iskreno rečeno, ona i nije znala mnogo toga o Gvinu. Kao vođa Divlje hajke bio je gotovo više mitsko nego ljudsko stvorenje. Pitala se kako osećanja padaju onima koji su toliko moćni i stari da su postali deo predanja i priča. Kako bi uopšte mogao da brine o životu bilo kog smrtnika imajući u vidu raspon svega što je on sam doživeo?

Ali ipak ju je grlio i tešio u njenoj staroj spavaćoj sobi kada mu je rekla nešto što je pre toga rekla jedino Katarini i svojim roditeljima, koji su sada bili mrtvi. Bio je ljubazan, zar ne?

Mani se ti toga. Ponovo se okrenula prema sobi; nije sada vreme za razmišljanje o Gvinu, pa makar se jednim delom i nadala da bi došao i ponovo je tešio. Pogotovo ne sada kada bi Tibi mogao svakoga trena da se probudi u svetu potpuno nove, jezive boli. Sada, kada se Kit šćućurio kraj zida kao da ga je more izbacilo na neku pustu plažu nakon brodoloma.

Taman je htela da spusti Kitu ruku na rame, kada je podigao pogled ka njoj. Na licu mu nije bilo tragova suza. Oči su mu ostale suve i nakon očeve smrti, prisećala se, kada je prvi put otvorio vrata Instituta i shvatio da je Senolovac.

„Tibi voli prepoznatljive stvari”, rekao je Kit. „Neće znati gde se nalazi kada se probudi. Treba da se pobrinemo da mu torba bude ovde sa svim onim što je poneo iz Londona.”

„Tamo je.” Dijana mu je pokazala Tibijevu torbu ispod kreveta koji je trebalo da bude Livin. Uopšte ne gledajući Dijanu, Kit je ustao i otišao do nje. Otvario ju je i izvadio iz nje knjigu – neku obimnu, sa starinskim povezom. Čutke ju je spustio na krevet kraj Tibijeve otvorene leve šake, i Dijana je upravo tada nazrela naslov ispisan u zlatotisku na koricama i shvatila da čak i pretrnulo srce može da se stegne od boli.

Povratak Šerloka Holmsa.

Demonske osmatračnice Alikantea presijavale su se svojom svetlošću, dok se mesec polako dizao na nebu.

Mnogo je godina prošlo otkad je Mark poslednji put bio u Alikanteu. Divlja hajka ga je nadletala, a on se sećao da je video kako se područje Idrisa prostire pod njim dok su ostali iz Hajke klicali i urlicali, zaneseni činjenicom da nadleću zemlju Nefilima. Marku bi srce, međutim, uvek brže zakucalo pri pogledu na otadžbinu Senolovaca; na srebrni odsjaj jezera Lin, na zelenilo Broslindske šume, na kamena vlastelinska imanja na obodima grada, i na presijavanje Alikantea povrh brda. A Kieran je bio uz njega, zamišljen, posmatrajući Marka dok posmatra Idris.

Moj kraj, moj narod. Moj dom, pomislio je. Ali ovako odozdo, izgledalo mu je nekako drugačije: svakidašnjije, ispunjeno leti mirisom vode iz kanala, s ulicama obasjanim jarkim kamen-runama. Istražiteljeva kuća nije bila daleko, ali nisu žurili. Nekoliko minuta je prošlo pre nego što je Helena konačno prozborila:

„Video si našu tetku u Vilin-zemlji?” pitala je. „Nene. Samo nju, je li?”

„Bila je na dvoru belovila.” Klimnuo je glavom, srećan što je tišina prekinuta. „Koliko li je sestara naša majka imala?”

„Šest ili sedam, čini mi se”, rekla je Helena. „Nene je jedina fina među njima.”

„Mislio sam da ne znaš gde je Nene?”

„Nije mi nikada spominjala gde se nalazi, ali mi se javljala u više navrata otkad su me poslali na Vrangellovo ostrvo”, rekla je Helena. „Mislim da je u srcu pronašla neko saosećanje prema meni.”

„Nama je pomogla da se sakrijemo, i Kierana je iscelila”, rekao je Mark. „Spominjala mi je i naša vilinska imena.” Osvrnuo se; stigli su do Istražiteljeve kuće, najviše na toj strani ulice, s terasama iznad kanala. „Nikada mi nije palo na pamet da ću se vraćati ovde. U Alikante. Pogotovo ne kao Senolovac.”

Helen ga je stisnula za rame pre nego što će zajedno prići vratima; pokušala je i vrata im otvori rastrojani Sajmon Luis. Mark ga godinama nije video, te mu je sada delovao stariji: ramena su mu bila šira, smeđa kosa duža, a brada obrasla čekinjama.

Vragolasto se osmehnuo Heleni. „Poslednji put kada smo ti i ja bili ovde zajedno, ja sam, pijan, vikao pod Izabelinim prozorom.” Okrenuo se prema Marku. „A poslednji put kada sam tebe video, bio sam zatvoren u nekom kavezu u Vilin-zemlji.”

Mark se setio: Sajmon gleda u njega kroz rešetke vilinskog kaveza, a Mark mu govori: *Nisam ja nikakva vila. Ja sam Mark Blektorn s Instituta Los Anđelesa. Nije bitno šta mi sve kažu ili rade. Ja i dalje pamtim ko sam.*

„Da”, rekao je Mark. „Obavestio si me o braći i sestrama, o Heleninom venčanju. Bio sam ti veoma zahvalan.” Nisko se naklonio, po navici, ali je primetio da Helena deluje iznenađeno.

„Šteta što nisam mogao više da ti kažem”, rekao je Sajmon ozbiljnijim glasom. „I strašno mi je žao. Zbog Livi. I mi smo takođe u žalosti.”

Sajmon im je širom otvorio vrata. Mark unutra ugleda veličanstveno predvorje s ogromnim kristalnim lusterom na svodu; s leve strane nalazila se dnevna soba u kojoj su Rafi, Maks i Tavi sedeli ispred praznog kamina igrajući se s hrpicom igračaka. Izabela i Alek sedeli su na kauču: rukama ga je obgrlila oko vrata, tiho mu plačući na grudima. Potmulim, beznadežnim jecajima čiji se odjek mogao čuti i u njegovom srcu u istovetnom odrazu tuge.

„Prenesi, molim te, Izabeli i Aleku da nam je žao zbog gubitka njihovog oca”, rekla je Helena. „Nećemo im smetati. Došli smo samo po Oktavijana.”

Magnus se u tom trenutku pojavio na vratima. Klimnuvši im glavom, otišao je do dece da podigne Tavija u naručje. Iako je Tavi postao već previše velik da bi ga nosili u rukama, Mark je baš razmišljao, na mnoge je načine bio još malen za svoj uzrast, kao da je duže ostao detence zbog rano pretrpljene tuge. Kada im se Magnus približio, Helena je htela da podigne ruke, ali je Tavi svoje ručice ispružio Marku.

Donekle iznenađen, Mark je preuzeo teret u vidu mlađeg brata u sopstveno naručje. Tavi počeo da se meškolji, umoran, ali budan. „Šta je bilo?” pitao je. „Svi plaču.”

Magnus je prošao rukom kroz kosu. Izgledao je krajnje iznureno. „Nismo mu ništa kazali”, rekao je. „Smatrali smo da je to ipak na vama.”

Mark se odmakao nekoliko koraka od vrata, pa je i Helena pošla za njim da bi se zatim oboje našli u četvrtastom snopu svetlosti s ulaza. Spustio je Tavija na stazicu. Vile su tako saopštavale vesti, oči u oči.

„Livi nas je napustila, malecki”, rekao je.

Tavi se vidno zbunio. „Gde je otišla?”

„Prešla je u Zemlju senki”, rekao je Mark. Mučio se da iznađe reči; smrt je kod vila bila nešto sasvim drugo nego kod ljudi.

Taviju se razrogačiše plavozelene blektornovske okice. „Znači možemo da je spasemo”, rekao je. „Možemo za njom, je li? Kao što smo tebe vratili iz Viliin-zemlje. Kao što si ti otišao po Kierana.”

Helena se tiho zagrcnula. „Oh, Oktavijane”, rekla je.

„Livi je mrtva”, rekao je Mark bespomoćno primećujući da se Tavi štrečno na njegove reči. „Životi smrtnika su kratki i... krhki u beskraju vremena.”

Taviju navreše suze na oči.

„Mark”, rekla je Helena, pa je čučnula i pružila ruke ka Taviju. „Stradala je hrabro”, rekla je. „Branila je Džulijana i Emu. Naša sestra... je bila veoma hrabra.”

Suze kanuše Taviju niz lice. „Gde je Džulijan?” pitao je. „Gde je otišao?”

Helena je spustila ruke. „U Tihogradu je s Livi... uskoro će se vratiti... hajde da te odvedemo kući, kraj kanala.”

„Kući?” pitao je Tavi prezrivo. „Ništa nama ovde nije kuća.”

Mark je primetio da je Sajmon u međuvremenu prišao i stao kraj njega. „Bože, siroto dete”, rekao je. „Gledaj, Mark...”

„Oktavijane.” Bio je to Magnusov glas. I dalje je stajao na vratima, zagledan u uplakanog dečaka pred sobom. U očima mu se nazirao umor, ali i duboko razumevanje: ona vrsta razumevanja koja dolazi zajedno s mnogobrojnim preživelim godinama.

Izgledalo je kao da će još nešto reći, ali mu se tad pridružiše Rafi i Maks. U tišini su se spustili stepeništem i prišli Taviju. Rafi je bio skoro iste visine, premda je imao samo pet godina. Ispružio je ruke da zagrlj Tavi, pa i Maks učini isto, a Tavi se, na Markovo iznenađenje, naizgled blago opustio, dopuštajući im da ga zagrlje, te klimnu glavom kada mu je Maks nešto rekao tihim glasom.

Helena je ustala, a Mark se zapita da li je i na njegovom licu isti izraz kao na njenom, izraz boli i srama. Srama što nisu mogli da učine ništa kako bi utešili mlađeg brata koji ih je jedva i znao.

„Ne muči sebe zbog toga”, rekao je Sajmon. „Nije da niste pokušali.”

„Ali nismo uspeli”, rekao je Mark.

„Tugu ne možeš ukloniti”, rekao je Sajmon. „Jedan rabin mi je to rekao kada mi je otac preminuo. Jedino što uklanja tugu jeste vreme, i ljubav onih kojima je do tebe stalo, a Tavi to ima.” Kratko je stegnuo Marka za rame. „Čuvajte se”, rekao je. „*Shelo ted'u od tza'ar*, Mark Blektorn.”

„Šta to znači?” pitao je Mark.

„Neki blagoslov”, rekao je Sajmon. „I tome me je taj rabin naučio. *Da nika-da više tugu ne spoznaš.*”

Mark zahvalno klimnu glavom; vile su cenile blagoslove svojevolejno date. Ali i dalje je osećao teret u grudima. Nije nikako mogao da zamisli kako bi tuga za njegovu porodicu mogla da se okonča u skorije vreme.